

Asia: VN/13501/2025

Lausuntopyyntö kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiteen kaupunki katsoo, että prosenttiperusteisesti toteutettava leikkaus ei kohtelee kuntia oikeudenmukaisesti.

Kiteen kaupungin osalta noin 2 % leikkaus kuntien peruspalveluiden valtion-osuuksiin olisi suuruudeltaan yli 265 000 euroa eli yli 27 euroa/asukas. Vastaavat leikkaukset on aikaisemmin toteutettu alentamalla valtionosuusprosenttia. Tällöin asukaskohtainen vähennys olisi tarkoittanut noin 13 euron leikkausta/asukas jokaisessa Suomen kunnassa. Kiteen arvioitu leikkaus 27 euroa/asukas on merkittävästi tätä suurempi. Kiteen arvioitu leikkaus on myös merkittävästi suurempi, jos lasketaan leikkauksen määrä/kuntalainen esitetyn mallin mukaisesti. Keskiarvoksi muodostuu tässä mallissa noin 18 euroa/kuntalainen. Ehdotetussa mallissa leikkausta ei kohdisteta kuntiin, joissa valtionosuus on negatiivinen. Tätä voidaan pitää järkevänä toimintamallina.

Peruspalveluiden valtionosuudet on tarkoitettu peruspalveluiden valtionosuuksia säätelevässä laissa mainittujen palveluiden järjestämiseen. Näistä palveluista varhaiskasvatus ja perusopetus ovat kunnille taloudellisesti merkittävimmät. Kaikkien laissa mainittujen palveluiden järjestämistä säädellään erilaisilla säädöksillä. Säädöksen kautta näille palveluille muodostuvat kustannukset ja laatuvaatimukset. Esitetyn säästön kohdistuessa peruspalveluiden valtionosuuteen vaikuttaa leikattava summa väistämättä kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestämiseen. Kuntiin kohdistuvat leikkaussummat ovat merkittävästi erisuuruisia, mutta palveluiden järjestämiseen kohdistuviin säädöksiin ei tule muutoksia. Lakiesitys kohtelee kuntia tältä osin epätasa-arvoisesti vallitsevaan tilanteeseen verrattuna.

Valtionosuusjärjestelmää ei voida pitää tasa-arvoisena kokonaisuutena. Kuntien valtionosuudet muodostuvat hyvinkin eriperusteisesti ja lähes kaikkien kuntien valtionosuuksiin vaikuttavat,

korottavasti tai laskevasti, ns sote-erät. Näiden erien vaikutusta valtion määrittelemiin kunnan peruspalveluihin ei voida pitää järkevänä. Valtionosuusperusteiden pitäisi vastata palveluiden järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia.

Ikäheimonen Tuuli
Kiteen kaupunki